

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Yeterliği ve Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Tanımlayıcı Araştırma

Examination of the Relationship Between Professional Efficacy and Problem Solving Skills of Physical Education Teachers: A Descriptive Research

Aslıhan AYGÜNEŞ^a, Ayşe Dilşad MİRZEOĞLU^b

^aBartın Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, Sporda Psikososyal Alanlar AD, Bartın, Türkiye

^bSakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, Sakarya, Türkiye

Bu çalışma 11. Uluslararası Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi'nde (20-22 Ekim 2023, Kütahya) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Bu çalışma, Aslıhan AYGÜNEŞ'in "Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Öğretmen Yeterliği ve Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir (Sakarya: Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi; 2023).

ÖZET Amaç: Bu çalışma, beden eğitimi öğretmenlerinin öğretmen yeterliği ve problem çözme becerilerini cinsiyet, medeni durum, eğitim seviyesi, mezun olunan bölüm, mesleki deneyim yılı ve okul takımı çalışma durumu değişkenlerine göre incelemeyi ve aralarındaki ilişkiyi ortaya koymayı amaçlamaktadır. **Gereç ve Yöntemler:** İlişkisel tarama modelinde desenlenen araştırma örneklemini 2021-2022 bahar dönemi ve 2022-2023 güz döneminde Sakarya, Aydın, Kahramanmaraş, Eskişehir, Trabzon, Van ve Mardin illerinde görev yapan 374 beden eğitimi öğretmeni oluşturmuştur. Çalışmada veri elde etmek için kişisel bilgi formu, Beden Eğitimi Öğretmenleri Yeterlik Ölçeği, Problem Çözme Becerileri Envanteri kullanılmıştır. Verilerin çözümünde bağımsız gruplar t-testi ve Pearson momentler çarpımı korelasyonu istatistiksel tekniklerinden yararlanılmıştır. **Bulgular:** Analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin kendilerini mesleklerinde yeterli algıladığı ve problem çözme becerilerinin de orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Beden eğitimi öğretmenlerinin öğretmen yeterliği algılarının cinsiyet, eğitim seviyesi, mezun olunan bölüm ve okul takımı çalışma durumu değişkenlerine göre anlamlı olarak farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Öğretmenlerin problem çözme becerilerinin, cinsiyet ve okul takımı çalışma durumu değişkenlerine göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Ayrıca öğretmenlerin yeterlik alguları ile problem çözme düzeyleri arasında orta düzeyde ve pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir. **Sonuç:** Araştırma sonuçlarına göre nitelikli beden eğitimi öğretmenliği için gerekli olan mesleki yeterlik algısı ile problem çözme becerisinin birbirleriyle olan ilişkisi orta düzeydedir.

Anahtar Kelimeler: Beden eğitimi ve spor; öğretmen yeterliği; problem çözme beceriler

ABSTRACT Objective: This study aims to examine the teacher competence and problem solving skills of physical education teachers according to the variables of gender, marital status, education level, department graduated, years of professional experience, coaching school team status and to reveal the relationship between them. **Materials and Methods:** The research, designed in a correlational survey model consisted of 374 physical education teachers working in the provinces of Sakarya, Aydın, Kahramanmaraş, Eskişehir, Trabzon, Van and Mardin during the terms of 2021-2022 spring and 2022-2023 fall. Personal information form, "Physical Education Teachers' Self-Efficacy Scale" and "Problem Solving Inventory" was used for data collection tools. Independent-t test, and Pearson product-moment correlation techniques were used to analyze the data. **Results:** According to findings of the research, it was found that teachers perceived themselves as qualified for their professions, and their problem-solving skills were at moderate level. It was determined that the efficacy perceptions of physical education teachers' differentiate significantly according to the variables of gender, education level, department graduated, and coaching school team. It has been detected that teachers' problem-solving skills differed in according to gender and coaching school team. Additionally, it was determined that there was a moderate and positive significant relationship between teachers' efficacy and their problem-solving ability levels. **Conclusion:** According to the results of the research, the relationship between the perception of professional competence and problem solving skills required for a qualified physical education teacher is at a medium level.

Keywords: Physical education and sport; teacher efficacy; problem solving skill

Correspondence: Aslıhan AYGÜNEŞ

Bartın Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, Sporda Psikososyal Alanlar AD, Bartın, Türkiye

E-mail: aaygunes@bartin.edu.tr

Peer review under responsibility of Türkiye Klinikleri Journal of Sports Sciences.

Received: 14 Feb 2024

Received in revised form: 26 Aug 2024

Accepted: 27 Aug 2024

Available online: 02 Sep 2024

2146-8885 / Copyright © 2024 by Türkiye Klinikleri. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

Yaşam boyu uğraşılan çeşitli iş ve meslekler bazı yeterlikler gerektirir. Temeli Bandura'nın Sosyal Öğrenme Kuramı'na dayanan ve çok boyutlu bir kavram olan yeterlik özellikle mesleklerin sürdürülebilmesi adına önemlidir.¹ Öğretim kalitesi ve öğrenci başarısı üzerinde kilit bir rolü olan öğretmenlerin mesleki yeterlikleri de, bu doğrultuda paralel bir öneme sahiptir. Öğretmenlik mesleği açısından yeterlik, alan bilgisi ve becerisi ile alana yönelik tutum ve davranışlara sahip olmayı gerektirir.² Yapılan çalışmalar öğretmen yeterliğinin; öğretme istekliliği, öğrenci başarısı ve öğrenci motivasyonu üzerinde olumlu etkileri olduğunu ortaya koymuştur.^{3,4} Milli Eğitim Bakanlığı'nın (MEB); "Bir işi etkili biçimde yerine getirebilmek için sahip olunması gereken bilgi, beceri, tutum ve değerler" şeklinde tanımladığı yeterlik kavramı öğretmenlik mesleğinin niteliğine ilişkin bilgiler sunmaktadır.

Öğretmenlerden beklenen özellikler temel alınarak MEB'in belirlediği öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri ve buna ilişkin performans göstergelerinde; öğretmenin sınıf ortamında istenmeyen davranış ve durumlarla etkin ve yapıcı şekilde baş etmesinin gerekliliği belirtilmiştir.² Öğretmenlik mesleğinde, olası istenmeyen durum veya problemlere verilen tepki, alınan karar ve uygulanan çözüm yolları, öğretim sürecini etkileyebilmektedir. Öğretmen yeterlikleri içerisinde de değinilen istenmeyen durumlarla baş edebilme, öğretmenlerin problem çözme becerilerine bağlıdır. Çünkü beden eğitimi öğretmenleri derslerinde sık sık araç-gereç ve mekân yetersizliği ve bunlara bağlı olarak sınıf kontrolü sağlamada zorlanma gibi güçlüklerle baş etmek durumunda kalabilmektedirler. Bu bağlamda, beden eğitimi öğretmenlerin bu problemlerin üstesinden gelebilmeleri için mesleki yeterliklerinin istenilen seviyede olması beklenmektedir. Öğretmen eğitimi ile eğitimcilerine yönelik yayımlanmış olan raporların incelendiği bir çalışmada, özellikle problem çözme ile takım çalışması gibi yeterliklerin ön planda olduğu belirtilmiştir.⁵

Öğretmenlerin zorlu şartlarda, yeterliklerini inşa ettikleri ve bunun getirisi olarak zor görevlerde başarıyı deneyimledikleri belirlenmiştir.⁴ Karşılaşılan güçlüklerde, başarılı olabilme inancı olarak ifade edilen öz yeterlik ile karşılaşılan güçlükleri yenme sü-

reci olarak ifade edilen problem çözme birbirini etkileyen iki önemli unsurdur.^{6,7} Ancak mesleki uygulamalarda problemlerle karşılaşma olasılıkları yüksek olan beden eğitimi öğretmenlerinin yeterlikleri ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin niteliği hakkında daha çok kanıtı ihtiyaç duyulmaktadır.

Beden eğitimi öğretmenlerinin yeterlikleri, öğrencilerin fiziksel ve sosyal gelişimleri açısından kritik bir rol oynar.⁸ Ayrıca problem çözme becerilerinin, etkili bir eğitim süreci yürütme kapasitesini artırdığı tespit edilmiştir.⁹ Bu bağlamda, öğretmenlik mesleği açısından önemi ortaya konmuş bu iki özelliğin, bir arada ele alındığı çalışmaların sınırlılığı çalışmanın gerekçesini oluşturmuştur.¹⁰ Bu iki özellik arasındaki ilişki incelenirken yeterlik ve problem çözme etkileyebilecek bireysel ve sosyal faktörlerin etkisi ile farklı çalışma koşullarının rolü de dikkate alınmıştır. Konuya dair yapılan çalışmalarda öğretmen yeterliği ve problem çözme ayrı ayrı ele alınarak cinsiyet, medeni durum, eğitim seviyesi, mezun olunan bölüm, deneyim yılı değişkenlerine göre farklılaşma olup olmadığına bakılmıştır ve literatürde bu değişkenlerin etkileri farklılık göstermektedir.¹¹⁻¹⁴ Ancak okul takımı çalıştırmanın öğretmen yeterliğindeki ve problem çözme becerilerindeki yansımalarına yönelik çalışmalar sınırlı kalmıştır. Oysa beden eğitimi öğretmenleri özel alan yeterliklerinde değinilen "okul takım çalışmalarını planlayabilme" yeterliği bu değişkenin önemini göstermektedir.² Bu değişkenlerin, öğretmen yeterliği ve problem çözme üzerindeki potansiyel etkilerini anlamak, eğitim politikalarının öğretmen gelişimini destekleyecek şekilde şekillendirilmesine yardımcı olabilir. Bu nedenle bu çalışma, beden eğitimi öğretmenlerinin yeterliği ve problem çözme becerilerini cinsiyet, medeni durum, eğitim seviyesi, mezun olunan bölüm, mesleki deneyim yılı, okul takımı çalıştırma değişkenlerine göre incelemeyi ve aralarındaki ilişkiyi ortaya koymayı amaçlamaktadır.

GEREÇ VE YÖNTEMLER

ARAŞTIRMA MODELİ

Bu çalışmada, değişkenler arasında birlikte değişimin varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan ilişki tarama modeli kullanılmıştır.¹⁵ Helsinki Dek-

larasyonu 2008 prensiplerine göre gerçekleştirilen çalışmada, etik kurul onayı Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Etik Kurulundan (tarih: 23 Aralık 2021; no: 33509) alınmıştır.

EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evrenini, 2021-2022 bahar dönemi ve 2022-2023 güz döneminde Türkiye'nin farklı illerinde görev yapan beden eğitimi öğretmenleri oluşturmuştur. Örneklem; evrende var olan değişkenin örnekte de aynı oranda temsil edilmesi olarak tanımlanan tabakalı örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir.¹⁶ Tabakalı örnekleme varsayımları doğrultusunda Türkiye'nin 7 bölgesinden (popülasyonun tabakalara ayrılabilirliği) Sakarya, Aydın, Kahramanmaraş, Trabzon, Eskişehir, Van ve Mardin illerinde (her tabakanın temsil edilmesi, tabakalar arası bağımsızlık), MEB'e bağlı ortaokul ve lise düzeylerinde görev yapan öğretmenlerden, anketi dolduran gönüllü öğretmenler (tabakalar içinde rastgele seçim) çalışmaya katılmıştır. İl Millî Eğitim Müdürlüklerinden elde edilen bilgilere göre belirtilen illerde görev yapan 3.500 civarı öğretmen için Fink'in örneklem büyüklüğü hesaplama formülü kullanılmış ve illerdeki öğretmenlerin %5'lik hata payı ile yaklaşık %10'una internet üzerinden Google Form anketi ile ulaşılarak veriler elde edilmiştir.¹⁷ Her ilden en az 50 katılımcı olacak şekilde sınırlandırılan çalışmaya bu bağlamda 374 beden eğitimi öğretmeni katılmıştır. Yaşları 22-54 arasında olan ($X=33,13\pm 6,634$) öğretmenlerin çoğunun lisans mezunu olduğu (%83,4) ve beden eğitimi öğretmenliği bölümünden (%69) mezun oldukları belirlenmiştir. Öğretmenlerin mesleki deneyim yıllarına bakıldığında 10 yıl ve altında olan öğretmenlerin oranının %80,2 olduğu ve yalnızca 134'ünün (%35,8) okul takımı çalıştırdığı belirlenmiştir.

VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Bu çalışmada, kullanılan veri toplama araçlarına ait bilgiler aşağıda verilmiştir:

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından oluşturulan kişisel bilgi formunda, öğretmenlerin cinsiyetleri, yaşları, medeni durumları, eğitim seviyeleri, mezun oldukları bölümleri, görev yaptıkları okul düzeyleri, mesleki deneyim yılları, okul takımı çalıştırma durumları gibi sorular yer almaktadır.

Beden Eğitimi Öğretmenleri Yeterlik Ölçeği: Öğretmenlerin yeterliğini ölçmek amacıyla Ünlü ve ark. geliştirdiği "Beden Eğitimi Öğretmenleri Yeterlik Ölçeği" kullanılmıştır. 81 maddeden oluşan ve 5'li Likert tipindeki ölçek "Yetersiz (1)" ile başlayarak "Çok yeterli (5)" arasında puanlanmaktadır. Analiz sonucu faktör yükü 0,40'tan küçük 3 madde çıkarılmış (31, 56 ve 77) ve ölçek 81 maddeden 78'e indirilmiştir.¹⁸ Ölçeğin puan aralığı 78-390'dır. Ortalamalar üzerinden hesaplama yapmak için belirlenen aralıklar ise 78-182 "Düşük", 183-286 "Orta" ve 287-390 "Yüksek" olarak hesaplanmıştır. Alt boyut güvenirlik katsayıları 0,65-0,93 aralığında olan ve 6 alt boyuta sahip ölçeğin bu çalışma için güvenirlik katsayıları: "Kişisel ve mesleki değerler-mesleki gelişim $\alpha=0,77$ ", "Öğrenciyi tanıma $\alpha=0,79$ ", "Öğrenme ve öğretme süreci $\alpha=0,68$ ", "Öğrenmeyi, gelişimi izleme ve değerlendirme $\alpha=0,77$ ", "Okul-aile ve toplum ilişkileri $\alpha=0,78$ ", "Program ve içerik bilgisi $\alpha=0,76$ " olarak tespit edilmiştir.¹⁸

Problem Çözme Becerileri Envanteri (PÇE): Öğretmenlerin problem çözme becerilerini ölçmek için Heppner ve Petersen'in geliştirip Şahin, Şahin ve Heppner'in Türkçeye uyarladığı "PÇE" kullanılmıştır. Otuz beş maddeden oluşan ölçek 6'lı Likert tipindedir ve 1'den 6'ya "Hep böyle davranırım (1)" ile başlayarak "Hiç böyle davranmam (6)" şeklinde sıralanmaktadır. Puan aralığı 32-192 olan ölçekten alınan puanlara göre 32-85 puan yüksek, 86-138 puan orta ve 139-192 puan ise düşük problem çözme becerisi olarak değerlendirilmektedir. Puanlamada 9, 22 ve 29. maddeler hesaplama dışı bırakılırken 1, 2, 3, 4, 11, 13, 14, 15, 17, 21, 25, 26, 30, 34. maddeler ters olarak puanlanır.^{19,20} Toplam puan artıka problem çözme becerileri yönünden kişinin kendisini yetersiz algıladığı ifade edilmiş olur.²¹ Toplam puanın azalması ise bireyin problem çözme beceri algısının olumlu olmasına işaretler. Alt boyutların puanlanmasında ise olumlu-istendik yaklaşım ölçen alt boyutlardan; düşünen yaklaşım (DÜY), kendine güvenli yaklaşım (KGY), değerlendirici yaklaşım (DEY), planlı yaklaşım (PY) boyutlarından alınan puanlar azaldıkça ilgili yaklaşımların daha fazla kullanıldığı değerlendirilirken, olumsuz-etkisiz yaklaşım biçimlerini ölçen alt boyutlardan; aceleci yaklaşım (AY) ve kaçınan yaklaşım (KY) boyutlarında puanlar

azaldıkça ilgili yaklaşımların daha az kullanıldığı düşünülmemektedir.²² Alt boyut güvenilirlik kat sayıları 0,59-0,78 aralığında olan ve 6 alt boyuta sahip ölçeğin bu çalışma için güvenilirlik kat sayıları: “AY $\alpha=0,74$ ”, “DÜY $\alpha=0,71$ ”, “KY $\alpha=0,73$ ”, “DEY $\alpha=0,73$ ”, “KGY $\alpha=0,71$ ” ve “PY $\alpha=0,72$ ” olarak tespit edilmiştir.²⁰

VERİLERİN ANALİZİ

Süreçte elde edilen verilerin analizi SPSS (26.0) programı kullanılarak yapılmıştır. Basıklık ve çarpıklık değerleri -2 ve +2 aralığındaki verilerin normal dağılım sergilediği belirlenmiş ve parametrik testlerin kullanılmasına karar verilmiştir (Tablo 1).²³ Bu bağlamda; yüzde, frekans, bağımsız gruplar t-testi ve Pearson momentler çarpımı korelasyon analizi uygulanmış, anlamlılık düzeyi 0,05 olarak belirlenmiştir.

BULGULAR

Tablo 2’de öğretmenlerin yeterlik düzeyleri ile problem çözme düzeyleri görülmektedir. Alt boyutlarda alınabilecek en yüksek ve en düşük değerlere göre elde edilen değerler karşılaştırılıp, görece düşük-orta-yüksek yorumu yapılmıştır. Öğretmenlerin tüm yeterlik alt boyutlarında, yüksek yeterlik algılarına

sahip oldukları görülmektedir. Toplam puan ortalamalarında da ($\bar{X}=341,37\pm 38,81$) aynı durum söz konusu olup bu doğrultuda öğretmenlerin kendilerini yüksek düzeyde yeterli algıladıkları söylenebilir. Ayrıca AY, DEY, KGY alt boyutlarında öğretmenlerin orta düzeyde ilgili yaklaşımları sergiledikleri görülmektedir. DÜY ve PY alt boyutlarında öğretmenlerin düşük puanlarının problem çözme düzeylerinin yüksekliğine işaret ettiği belirlenmiştir. KY’de öğretmenlerin puan düşüklüğü ilgili yaklaşımı daha az kullandığını gösterdiğinden düzey düşük olarak belirtilmiştir. Öğretmenlerin toplam puan ortalamalarına ($\bar{X}=86,37\pm 19,59$) bakarak problem çözme becerilerini orta düzeyde algıladıkları söylenebilir.

Yapılan bağımsız gruplar t-testleri incelendiğinde, öğretmenlerin yeterlik düzeylerinin; cinsiyet, eğitim seviyesi, mezun olunan bölüm ve okul takımı çalıştırma değişkenlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0,05$) (Tablo 3). Kadın öğretmenlerin ($\bar{X}=352,84\pm 33,00$) erkeklerden ($\bar{X}=330,61\pm 40,81$), lisansüstü eğitime sahip öğretmenlerin ($\bar{X}=353,18\pm 33,08$) lisans eğitime sahip öğretmenlerden ($\bar{X}=339,02\pm 39,48$), öğretmenlik mezunlarının ($\bar{X}=344,58\pm 36,45$) diğer bölüm (antrenörlük eğitimi, spor yöneticiliği, rekreasyon) mezunlarından ($\bar{X}=334,21\pm 42,91$) ve okul ta-

TABLO 1: Normal dağılım istatistikleri.

Ölçek	Alt boyutlar	n	Minimum	Maksimum	\bar{X}	SS	Çarpıklık	Basıklık
PÇE	AY	374	14,00	48,00	31,70	8,14	0,13	-0,85
	DÜY	374	5,00	28,00	10,64	4,68	1,12	1,18
	KY	374	4,00	24,00	9,77	4,78	0,77	-0,27
	DEY	374	3,00	18,00	7,31	3,17	0,71	0,00
	KGY	374	11,00	34,00	18,54	4,45	0,87	0,41
	PY	374	4,00	24,00	8,38	3,88	1,32	1,76
	Toplam puan	374	44,00	157,00	86,37	19,59	-0,16	-0,51
BEÖYÖ	KMDMG	374	31,00	55,00	47,95	6,04	-0,72	-0,38
	ÖT	374	14,00	30,00	25,22	3,88	-0,79	-0,48
	ÖÖS	374	88,13	155,00	136,44	15,76	-0,94	0,21
	ÖGİD	374	28,00	50,00	43,78	5,43	-0,80	-0,17
	OATİ	374	17,00	35,00	30,06	4,13	-0,80	-0,13
	PIB	374	28,00	65,00	57,89	7,06	-1,26	1,43
	Toplam puan	374	223,13	390,00	341,37	38,81	-0,86	0,00

SS: Standart sapma; PÇE: Problem Çözme Becerileri Envanteri; AY: Aceleci yaklaşım; DÜY: Düşünen yaklaşım; KY: Kaçınan yaklaşım; DEY: Değerlendirici yaklaşım; KGY: Kendine güvenli yaklaşım; PY: Planlı yaklaşım; BEÖYÖ: Beden Eğitimi Öğretmenleri Yeterlik Ölçeği; KMDMG: Kişisel ve mesleki değerler-mesleki gelişim; ÖT: Öğrenciyi tanıma; ÖSS: Öğrenme ve öğretme süreci; ÖGİD: Öğrenmeyi, gelişimi izleme ve değerlendirme; OATİ: Okul-aile ve toplum ilişkileri; PIB: Program ve içerik bilgisi.

TABLO 2: Öğretmenlerin yeterlik puanları ve problem çözme beceri puanlarının dağılımı.

Ölçek	Alt boyut	n	\bar{X}	SS	Düzye
BEÖYÖ	KMDMG	374	47,95	6,04	Yüksek
	ÖT	374	25,22	3,88	Yüksek
	ÖÖS	374	136,44	15,76	Yüksek
	ÖGİD	374	43,78	5,43	Yüksek
	OATİ	374	30,06	4,13	Yüksek
	PIB	374	57,89	7,06	Yüksek
	Toplam puan		374	341,37	38,81
PÇE	AY	374	31,70	8,14	Orta
	DÜY	374	10,64	4,68	Yüksek
	KY	374	9,77	4,78	Düşük
	DEY	374	7,31	3,17	Orta
	KGY	374	18,54	4,45	Orta
	PY	374	8,38	3,88	Yüksek
	Toplam puan		374	86,37	19,59

SS: Standart sapma; BEÖYÖ: Beden Eğitimi Öğretmenleri Yeterlik Ölçeği; KMDMG: Kişisel ve mesleki değerler-mesleki gelişim; ÖT: Öğrenciyi tanıma; ÖÖS: Öğrenme ve öğretme süreci; ÖGİD: Öğrenmeyi, gelişimi izleme ve değerlendirme; OATİ: Okul-aile ve toplum ilişkileri; PIB: Program ve içerik bilgisi; PÇE: Problem Çözme Becerileri Envanteri; AY: Aceleci yaklaşım; DÜY: Düşünen yaklaşım; KY: Kaçınan yaklaşım; DEY: Değerlendirici yaklaşım; KGY: Kendine güvenli yaklaşım; PY: Planlı yaklaşım.

kımı çalıştıranların ($\bar{X}=358,66\pm 32,04$) okul takımı çalıştırmayanlardan ($\bar{X}=331,71\pm 38,96$) yüksek puan ortalamalarına sahip olduğu belirlenmiştir. Ancak medeni durum, görev yapılan okul düzeyi ve deneyim yılı değişkenlerine göre öğretmenlerin yeterlik düzeylerinde, istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır ($p>0,05$).

Bağımsız gruplar t-testleri analiz sonuçları, öğretmenlerin problem çözme becerilerinin cinsiyet ve okul takımı çalıştırma değişkenlerine göre kadınlar ve okul takımı çalıştıranlar lehine istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0,05$) (Tablo 4). Kadın öğretmenlerin ($\bar{X}=81,74\pm 21,44$), erkek öğretmenlerden ($\bar{X}=90,72\pm 16,58$) ve okul takımı çalıştıran öğretmenlerin ($\bar{X}=77,67\pm 21,37$), takım çalıştırmayanlardan ($\bar{X}=91,22\pm 16,69$) düşük puan almalarının, yüksek problem çözme becerilerine işaret ettiği belirlenmiştir. Ancak medeni durum, eğitim seviyesi, mezun olunan bölüm, görev yapılan okul düzeyi ve deneyim yılı değişkenlerine göre bazı alt boyutlarda fark olmasına rağmen öğretmenlerin problem çözme toplam puanlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır ($p>0,05$).

Beden eğitimi öğretmenlerinin, öğretmen yeterliği ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla Pearson momentler çarpımı korelasyon analizi yapılmıştır (Tablo 5). Öğretmen ye-

terliğini oluşturan alt boyutlar ile problem çözme alt boyutları arasında negatif yönlü zayıf ve orta düzeyde ilişkiler tespit edilmiştir.²⁴

TARTIŞMA

Beden eğitimi öğretmenlerinin, öğretmen yeterliği ve problem çözme becerilerini çeşitli değişkenlere göre inceleme ve aralarındaki ilişkiyi ortaya koyma amaçlı yapılan bu çalışmada, çalışmaya katılan öğretmenlerin beden eğitimi öğretmenliği yeterlik düzeylerini yeterli düzeyde, problem çözme becerilerini ise orta düzeyde algıladıkları tespit edilmiştir. Yeterlik algılarının yüksekliğinin sebebi öğretmenlerin hizmet öncesi almış oldukları eğitim olarak gösterilebilir. Hizmet öncesi eğitimde aldıkları alan dersleri, formasyon eğitimi beraberinde öğretmenlik uygulaması dersi ve öğretmen olarak atanmada ülkemizde uygulanan kamu personel seçme sınavı gibi süreçleri başarılı bir şekilde tamamlayan öğretmenlerin, kendilerine yönelik yeterlik algılarının yüksek olması olağan bir durum olarak yorumlanabilir. Benzer şekilde Ünlü, beden eğitimi öğretmenlerinin kendilerini “yeterli” algıladıklarını, Tuzcuoğlu ve Mirzeoğlu da beden eğitimi öğretmenlerinin, yeterlik algılarının yüksek olduğunu tespit etmişlerdir.^{10,25}

Öğretmenlerin, problem çözme becerilerinin orta düzeyde olması ise beklenmedik bir bulgu gibi

TABLO 3: Sosyodemografik özelliklere göre öğretmen yeterlik puanlarının karşılaştırılması.

	n	Toplam puan X±SS	KMDMG X±SS	ÖT X±SS	ÖÖS X±SS	ÖĞİD X±SS	OATİ X±SS	PIB X±SS
Cinsiyet								
Erkek	193	330,61±40,81	46,34±6,31	24,01±4,22	132,20±16,43	42,46±5,71	29,01±4,48	56,58±7,44
Kadın	181	352,84±33,00	49,66±5,23	26,52±2,99	140,97±13,66	45,20±4,73	31,18±3,39	59,28±6,36
		t=-5,807**	t=-5,562**	t=-6,672**	t=-5,622**	t=-5,068**	t=-5,301**	t=-3,781**
Medeni durum								
Evlü	195	339,35±41,13	47,75±6,08	24,92±4,19	135,66±16,48	43,56±5,66	29,70±4,40	57,73±7,42
Bekâr	179	343,56±36,09	48,16±6,00	25,55±3,49	137,30±14,93	44,03±5,16	30,44±3,78	58,06±6,66
		t=-1,055	t=-0,661	t=-1,596	t=-1,006	t=-0,834	t=-1,743	t=-0,443
Eğitim seviyesi								
Lisans	312	339,02±39,48	47,47±6,14	24,91±3,99	135,68±15,96	43,61±5,54	29,86±4,11	57,48±7,28
Lisansüstü	62	353,18±33,08	50,37±4,82	26,79±2,80	140,31±14,19	44,67±4,77	31,06±4,12	59,96±5,38
		t=-2,976**	t=-4,114**	t=-4,438**	t=-2,299*	t=-1,560	t=-2,101*	t=-3,113**
Mezun olunan bölüm								
Beden eğitimi öğretmenliği	258	344,58±36,45	48,35±5,74	25,66±3,60	137,61±14,83	44,01±5,34	30,43±3,87	58,51±6,49
Diğer	116	334,21±42,91	47,06±6,58	24,25±4,30	133,86±17,44	43,29±5,60	29,24±4,56	56,50±8,04
		t=2,262*	t=1,824	t=3,092**	t=2,138*	t=1,184	t=2,438**	t=2,363**
Görev yapılan okul düzeyi								
Ortaokul	183	340,39±38,54	47,67±5,95	24,98±3,96	136,06±15,82	43,81±5,38	30,02±4,09	57,82±6,73
Lise	191	342,30±39,15	48,21±6,12	25,46±3,80	136,81±15,73	43,75±5,49	30,09±4,18	57,95±7,38
		t=-0,474	t=-0,859	t=-1,188	t=-0,461	t=0,108	t=-0,156	t=-0,182
Mesleki deneyim yılı								
10 yıl ve altı	300	342,25±38,21	47,98±6,11	25,24±3,92	136,95±15,53	43,82±5,37	30,07±4,12	58,17±6,84
11 yıl ve üstü	74	337,78±41,21	47,82±5,77	25,16±3,73	134,38±16,60	43,64±5,68	30,00±4,21	56,77±7,82
		t=0,887	t=0,203	t=0,161	t=1,261	t=0,247	t=0,143	t=1,530
Okul takımı çalıştırma								
Evet	134	358,66±32,04	50,88±4,72	26,81±3,01	143,01±12,96	45,62±5,07	31,63±3,63	60,70±5,58
Hayır	240	331,71±38,96	46,31±6,08	24,34±4,03	132,78±16,01	42,76±5,36	29,18±4,14	56,32±7,31
		t=7,207**	t=8,058**	t=6,705**	t=6,709**	t=5,048**	t=5,727**	t=6,481**

*p<0,05; **p<0,01; SS: Standart sapma; KMDMG: Kişisel ve mesleki değerler-mesleki gelişim; ÖT: Öğrenciyi tanıma; ÖÖS: Öğrenme ve öğretme süreci; ÖĞİD: Öğrenmeyi, gelişimi izleme ve değerlendirme; OATİ: Okul-ile ve toplum ilişkileri; PIB: Program ve içerik bilgisi.

TABLO 4: Sosyodemografik özelliklere göre problem çözme beceri puanlarının karşılaştırılması.

	n	Toplam puan X±SS	AY X±SS	DÜY X±SS	KY X±SS	DEY X±SS	KGY X±SS	PY X±SS
Cinsiyet								
Erkek	193	90,72±16,58	32,80±7,54	11,28±4,18	11,04±4,75	7,95±3,03	18,90±4,08	8,73±3,75
Kadın	181	81,74±21,44 t=4,508**	30,54±8,60 t=2,696**	9,96±5,08 t=2,745**	8,41±4,44 t=5,512**	6,63±3,17 t=4,118**	18,15±4,79 t=1,625	8,02±4,00 t=1,766
Medeni durum								
Evlü	195	85,20±18,98	31,56±8,12	10,36±4,39	9,75±4,74	7,31±3,04	18,03±4,26	8,16±3,65
Bekâr	179	87,65±20,21 t=1,211	31,86±8,18 t=0,345	10,95±4,97 t=1,221	9,78±4,84 t=0,058	7,32±3,31 t=0,034	19,09±4,59 t=2,323*	8,63±4,12 t=1,161
Eğitim seviyesi								
Lisans	312	86,96±19,24	31,54±7,82	10,86±4,66	9,92±4,63	7,52±3,07	18,60±4,47	8,49±3,78
Lisansüstü	62	83,41±21,16 t=1,301	32,54±9,59 t=0,776	9,54±4,66 t=2,032*	9,00±5,43 t=1,394	6,25±3,45 t=2,911**	18,22±4,35 t=0,608	7,83±4,36 t=1,218
Mezun olunan bölüm								
Beden eğitimi öğretmenliği	258	85,86±19,54	31,22±8,24	10,74±4,88	9,23±4,55	7,33±3,22	18,74±4,51	8,58±4,01
Diğer	116	87,51±19,74 t=0,756	32,79±7,84 t=1,732	10,43±4,20 t=0,574	10,96±5,08 t=3,140**	7,27±3,05 t=0,173	18,09±4,29 t=1,298	7,94±3,55 t=1,468
Görev yapılan okul düzeyi								
Ortaokul	183	84,79±19,33	31,00±7,79	10,38±4,69	9,74±4,76	7,36±3,17	18,05±4,38	8,24±3,79
Lise	191	87,89±19,77 t=1,531	32,38±8,42 t=1,638	10,90±4,66 t=1,070	9,80±4,81 t=0,117	7,27±3,17 t=0,253	19,00±4,47 t=2,073*	8,52±3,98 t=0,690
Mesleki deneyim yılı								
10 yıl ve altı	300	85,79±20,15	31,11±8,02	10,79±4,83	9,60±4,70	7,40±3,17	18,51±4,50	8,37±3,89
11 yıl ve üstü	74	88,71±17,03 t=1,271	34,10±8,22 t=2,858**	10,06±3,99 t=1,190	10,45±5,06 t=1,381	6,98±3,15 t=1,005	18,64±4,25 t=0,234	8,44±3,87 t=0,144
Okul fakımı çalışırma								
Evet	134	77,67±21,37	27,83±7,76	9,55±4,96	8,52±4,64	6,94±3,29	17,25±4,36	7,56±4,05
Hayır	240	91,22±16,69 t=6,338**	33,87±7,53 t=7,345**	11,25±4,41 t=3,404**	10,47±4,72 t=3,846**	7,52±3,08 t=1,726	19,25±4,34 t=4,270**	8,84±3,71 t=3,084**

*p<0,05; **p<0,01; SS: Standart sapma; AY: Kaçırgan yaklaşım; DÜY: Düşünen yaklaşım; KY: Kaçırgan yaklaşım; DEY: Değerlendirici yaklaşım; KGY: Kendine güvenli yaklaşım; PY: Planlı yaklaşım.

TABLO 5: Öğretmenlerin yeterlikleri ile problem çözme becerileri ilişkisi.

		Problem çözme becerileri							
		AY	DÜY	KY	DEY	KGY	PY	Toplam puan	
Öğretmen yeterliği	KMDMG	r değeri	-0,25**	-0,38**	-0,45**	-0,38**	-0,43**	-0,38**	-0,54**
	ÖT	r değeri	-0,18**	-0,26**	-0,46**	-0,32**	-0,22**	-0,25**	-0,40**
	ÖÖS	r değeri	-0,29**	-0,33**	-0,43**	-0,33**	-0,41**	-0,35**	-0,52**
	OATİ	r değeri	-0,21**	-0,26**	-0,38**	-0,30**	-0,25**	-0,23**	-0,40**
	PIB	r değeri	-0,28**	-0,27**	-0,34**	-0,23**	-0,42**	-0,30**	-0,46**
	Toplam puan	r değeri	-0,28**	-0,34**	-0,45**	-0,34**	-0,42**	-0,35**	-0,53**
		N	374	374	374	374	374	374	374

*p<0,05; **p<0,01; AY: Aceleci yaklaşım; DÜY: Düşünen yaklaşım; KY: Kaçırgan yaklaşım; DEY: Değerlendirici yaklaşım; KGY: Kendine güvenli yaklaşım; PY: Planlı yaklaşım; KMDMG: Kişisel ve mesleki değerler-mesleki gelişim; ÖT: Öğrenciyi tanıma; ÖS: Öğrenme ve öğretim süreci; OATİ: Okul-aile ve toplum ilişkileri; PIB: Program ve içerik bilgisi.

görünse literatürde benzer bulgular mevcuttur. Temel ve Ayan ile Tuzcuoğlu ve Mirzeoğlu da çalışmaları, beden eğitimi öğretmenlerinin problem çözme becerilerinin orta düzeyde olduğunu tespit etmiştir.^{10,11}

Araştırma bulgularına göre öğretmenlerin yeterlik düzeylerinin, kadın öğretmenler ve okul takımı çalıştıranlar lehinde her alt boyutta, lisansüstü eğitime sahip ve beden eğitimi bölümü mezunu öğretmenler lehine, toplam puanlarda farklılaştığı belirlenmiştir. Söz konusu farklılıklara sebep olarak; toplumun biçtiği cinsiyet rollerinin etkileri, öğretmenlik üzerine koşullanmış bir bölümden mezun olmak, derinlemesine alınan eğitim ve okul takımı çalıştırmanın beraberinde getirdiği sorumlulukları yerine getirme gösterilebilir. Literatürde benzer şekilde Ünlü; kadın beden eğitimi öğretmenleri lehine; Karabulutlu ve Pulur; lisansüstü eğitim seviyesine sahip beden eğitimi öğretmenleri lehine; Yılmaz ve ark. okul takımı çalıştıran beden eğitimi öğretmenlerinin lehine, öğretmen yeterliklerinin anlamlı olarak farklılaştığını tespit etmişlerdir.^{12,25,26} Araştırma bulgularıyla da örtüşen bu tespitler, öğretmen eğitim programlarının ve sürekli mesleki gelişim fırsatlarının önemini göstermektedir. Okul takımı çalıştıran öğretmenlerin lehine çıkan sonuçlar da beden eğitimi öğretmenlerinin saha deneyimlerinin ve uygulamalı aktivitelerin mesleki gelişimlerini destekleyici bir rol oynadığını işaret etmektedir. Bununla birlikte yeterlik düzeylerinin medeni durum, görev yapılan okul düzeyi ve mesleki deneyim yılı değişkenlerine göre hiçbir alt boyutta farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Eğitim sistemlerinde genellikle öğretmenlerin yeterliklerini artırmak için

standartlaştırılmış programlar ve müfredatlar uygulanması ve bunun da öğretmenleri belirli bir yeterlik seviyesine ulaştırması fark çıkmamasının sebebi olarak gösterilebilir. Literatürde bu bulguları destekleyen çalışmalar mevcuttur.^{12,13,27}

Çalışmada, öğretmenlerin problem çözme becerilerinin de çeşitli değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığına bakılmış, kadın öğretmenler ve okul takımı çalıştıran öğretmenler lehine toplam puanlarda farklılaştığı belirlenmiştir. Okul takımı çalıştırma sürecinde oyuncu seçme, görev dağılımı, malzeme teminatı, müsabaka takibi gibi problemlere çözüm bulma ve kadın öğretmenlerin problemlerle karşılaşma veya karşılaşılabileceği ihtimali ile çözüm yollarını önden düşünmesi bu becerinin gelişmesine sebep olmuş olabilir. İlgili çalışmalara bakıldığında ise farkın erkek öğretmenler lehine olduğu görülmektedir.¹⁴ Problem çözme algısının öğrenilmiş ve değişime uygun yapıda olması çelişkili bulguların sebebi olarak gösterilebilir.²⁸ Bununla birlikte öğretmenlerin problem çözme becerilerinde medeni durum, eğitim seviyesi, mezun olunan bölüm, görev yapılan okul düzeyi ve mesleki deneyim yılına göre benzer puanlara sahip oldukları belirlenmiştir. Öğretmenlerin, mesleki yaşamları boyunca benzer problemler ile karşılaşmış olmaları bu değişkenlerden bağımsız olarak benzer problem çözme becerileri geliştirmelerine neden olmuş olabilir ve literatürde bu bulguları destekleyen çalışmalar mevcuttur.^{11,29-31}

Analiz sonuçları, öğretmen yeterliği ve problem çözme becerileri arasında tüm alt boyutlarda ve toplam puan ortalamalarında istatistiksel açıdan anlamlı

ilişkiler olduğunu ortaya koymuştur. İlişkilerin yönünün negatif olmasının sebebi öğretmen yeterliği puanı yükseldikçe problem çözme becerileri puanının düşmesidir. Ancak yüksek yeterlik puanı yeterlik yükselmesi anlamına gelirken problem çözme becerilerinde alınan puan düşüklüğü beceri yüksekliğine işaret eder. Bu durumda iki değişken ve tüm boyutları arasında görülmekte olan negatif yönlü ilişkinin anlamı pozitifdir. İki değişken arasında yapı bakımından olumsuz ancak anlam bakımından olumlu bir ilişkinin olduğu söylenebilir. Mesleki bakımdan ele alındığında öğretmen yeterliği, problem çözme becerilerini kapsayan bir kavramdır.² Bu doğrultuda, özelliklerden birinin geliştirilmesinin diğer özelliğin gelişimini de pozitif etkileyeceği düşünülebilir. Yapılan çalışmada ise öğretmen yeterliklerinin problem çözme becerilerini kapsamasından ötürü yüksek beklenen ilişki, beklenenden düşük düzeydedir. Tuzcuoğlu ve Mirzeoğlu öğretmenlerin problem çözme becerilerine olan inançlarının, öğretmenlik yeterlik inançları açısından büyük öneme sahip olduğundan bahsetmektedir.¹⁰ Benzer şekilde literatürde bu bulguları destekleyen çalışmalar, öğretmenlerin yeterlik düzeyleri yükseldikçe, problem çözme becerilerinin de yükseldiğini ortaya koymuştur.^{10,30,32} Öğretmenlerin kendi yeterlikleri ve problem çözme becerilerine ilişkin algıları, gerçekte sahip oldukları becerilerden farklı olabilir. Bu tür algı farklılıkları, ölçülen değişkenler arasındaki ilişkiyi zayıflatabilir. Bu çalışmadaki katılımcı beden eğitimi öğretmenlerinin problem çözme becerilerini orta düzeyde algılamaları, iki kavram arasındaki beklenen yüksek ilişkinin çıkmama sebebi olarak gösterilebilir. Ayrıca öğretmenlerin yeterlik algıları, çeşitli faktörlerden etkilenir; bu durum, teorik bilgi ile pratik uygulama arasındaki uyumsuzlukla birleştiğinde, yeterlik algıları yüksek olmasına rağmen problem çözme becerilerinin orta düzeyde kalmasına neden olmuş olabilir.^{33,34}

Yenice, öğretmen adayları ile gerçekleştirdiği çalışmada, adayların öğretmen yeterlikleri ve problem çözme becerileri arasında orta düzeyde pozitif anlamlı; Altunçekiç ve ark. ise öğretmen adayları ile gerçekleştirdikleri çalışmada, öğretmen yeterlikleri ve problem çözme becerileri arasında yüksek düzeyde pozitif anlamlı; Tuzcuoğlu ve Mirzeoğlu beden eğitimi öğretmenleri ile gerçekleştirdikleri çalışmalarında düşük seviyede pozitif anlamlı ilişkiler tespit etmişler-

dir.^{10,30,32} Araştırmalar öğretmenlerin yeterlik algılarının, problem çözme algıları üzerinde tamamlayıcı bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymuş ve problem çözme becerileri ile öğretmen yeterlik inançları arasında pozitif yönde ilişkiler bulunmuştur.^{31,35} Bu sonuçlar, ışığında öğretmenlerin yeterlik algı düzeyleri ile problem çözme beceri algı düzeylerinin istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişkiye sahip olduğunu söylemek mümkündür.

SONUÇ

Çalışma sonucu, beden eğitimi öğretmenlerinin yeterlik algılarının “yeterli” düzeyde olduğu ve kendilerini “orta” düzeyde problem çözücü olarak algıladıkları söylenebilir. Çalışmada; kadın, lisansüstü eğitime sahip, beden eğitimi öğretmenliği mezunu ve okul takımı çalıştıran öğretmenlerin yeterlik algılarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde kadın ve okul takımı çalıştıran öğretmenlerin, problem çözme becerilerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin, beden eğitimi öğretmenliği yeterlikleri ile problem çözme becerileri arasında orta düzeyde ve pozitif anlamlı bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir. Saptanan ilişki; yeterliği yüksek öğretmenlerin, problem çözme becerilerinin de aynı şekilde yüksekliği anlamına gelmektedir. Çalışma sonuçlarına göre öğretmenlerin lisansüstü eğitime ve okul takımı çalıştırmaya teşvik edilmesi ile problem çözme becerilerine yönelik seminer, hizmet içi eğitim ve kurslar düzenlenmesi önerilmektedir. Ayrıca daha kapsamlı; nicel ve nitel tekniklerin bir arada kullanıldığı çalışmalar gerçekleştirilebilir ve öğretmen yeterliği algıları ile problem çözme düzeylerini etkileyen nedenler araştırılabilir.

Finansal Kaynak

Bu çalışma sırasında, yapılan araştırma konusu ile ilgili doğrudan bağlantısı bulunan herhangi bir ilaç firmasından, tıbbi alet, gereç ve malzeme sağlayan ve/veya üreten bir firma veya herhangi bir ticari firmadan, çalışmanın değerlendirme sürecinde, çalışma ile ilgili verilecek kararı olumsuz etkileyebilecek maddi ve/veya manevi herhangi bir destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması

Bu çalışma ile ilgili olarak yazarların ve/veya aile bireylerinin çıkar çatışması potansiyeli olabilecek bilimsel ve tıbbi komite üyeliği veya üyeleri ile ilişkisi, danışmanlık, bilirkişilik, herhangi bir firmada çalışma durumu, hissedarlık ve benzer durumları yoktur.

Yazar Katkıları

Fikir/Kavram: Aslıhan Aygüneş, Ayşe Dilşad Mirzeoğlu; **Tasarım:** Aslıhan Aygüneş, Ayşe Dilşad Mirzeoğlu; **Denetleme/Daşımanlık:** Ayşe Dilşad Mirzeoğlu; **Veri Toplama ve/veya İşleme:**

Aslıhan Aygüneş; **Analiz ve/veya Yorum:** Aslıhan Aygüneş; **Kaynak Taraması:** Aslıhan Aygüneş; **Makalenin Yazımı:** Aslıhan Aygüneş, Ayşe Dilşad Mirzeoğlu; **Eleştirel İnceleme:** Ayşe Dilşad Mirzeoğlu.

KAYNAKLAR

- Bandura A. Self-efficacy. In: Ramachandran VS, ed. Encyclopedia of Human Behavior. Vol. 4. New York: Academic Press; 1994. p.71-81.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı [İnternet]. MEB © 2017. Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri. Erişim linki: <http://oygm.meb.gov.tr> (Erişim tarihi eklenmelidir.)
- Mojavezi A, Tamiz MP. The impact of teacher self-efficacy on the students' motivation and achievement. Theory and Practice in Language Studies. 2012;2(3):483-91. <https://doi.org/10.4304/tpls.2.3.483-491>
- Locke T, Johnston M. Developing an individual and collective self-efficacy scale for teaching of writing in high schools. Assessing Writing. 2016;28:1-14. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1075293516300010?via%3Dihub>
- Yavuz M, Özkaral T, Yıldız D. Uluslararası raporlarda öğretmen yeterlikleri ve öğretmen eğitimi [The teacher competencies and teacher education in international reports]. SDU International Journal of Educational Studies. 2015;2(2):60-71. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sduijes/issue/20864/223881>
- Korkmaz İ. Sosyal öğrenme kuramı. Yeşilyaprak B, editör. Eğitim Psikolojisi: Gelişim-Öğrenme-Öğretim. 8. Baskı. Ankara: Pegem; 2011. p.245-69.
- Güçlü N. Lise müdürlerinin problem çözme becerileri [Problem solving skills of high school principals]. Milli Eğitim Dergisi. 2003;160:272-300. https://dhgm.meb.gov.tr/fayimlar/dergiler/milli_egitim_dergisi/160/guclu.htm
- O'Sullivan M. Global challenges and opportunities for physical education teacher educators. Res Q Exerc Sport. 2021;92(3):327-38. PMID: 32209002.
- Aktas I, Sezen-Balçıkani G. The levels of empathy and social problem-solving skills of physical education and sports teacher candidates. Journal on Educational Psychology. 2018;11(4):8-14. <http://www.imanagerpublications.com/article/14217>
- Tuzcuoğlu S, Mirzeoğlu AD. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin bilişötesi farkındalık, problem çözme ve öğretmenlik öz-yeterlik algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi [Examination of relationship between metacognitive awareness, problem solving and Teacher Efficacy Perceptions of physical education and sport Teachers]. Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi. 2018;10(2):83-101. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/bsad/issue/53435/711193>
- Temel V, Ayan V. Beden eğitimi öğretmenlerinin problem çözme becerileri [A study about problem solving skills of physical education and sports teachers]. KMU' Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi. 2015;17(29):70-6. <http://dergi.kmu.edu.tr/userfiles/file/Aralik2015/9m.pdf>
- Karabulutlu Z, Pulur A. Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki yeterliği ve eğitimlerinin özel alan yeterliklerine etkisinin incelenmesi [The effects of physical education teachers' vocational training on specialist field proficiency]. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi. 2017;15(3):171-8. https://doi.org/10.1501/Sporm_0000000322
- Koparan S, Öztürk F, Korkmaz NH. Beden eğitimi öğretmenlerinin öz-yeterlik ve beden eğitimi öğretmeni yeterliliğinin incelenmesi [Investigation of physical education teachers' self-efficacy and physical education teacher efficiency]. Yüzcüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 20;8(Özel sayı):52-61. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/yyuefd/issue/13708/165964>
- Rodžalan SA, Saat MM. The perception of critical thinking and problem solving skill among Malaysian undergraduate students. Procedia Social and Behavioral Sciences. 2015;172:725-32. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042815004620>
- Karasar N. Bilimsel Araştırma Yöntemi Kavramlar İlkeler Teknikler. 30. Baskı. Ankara: Nobel Yayın; 2016.
- Coşkun R, Altunışık R, Yıldırım E. Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı. 10. Baskı. Sakarya: Sakarya Yayıncılık; 2019.
- Fink A. How to conduct surveys: A step-by-step guide. 5th ed. California: Sage Publications. 2013.
- Ünlü H, Sünbül AM, Aydos L. Beden Eğitimi Öğretmenleri Yeterlilik Ölçeği Geçerlilik ve Güvenilirlik çalışması [The Study of Physical Education Teachers' Self-Efficacy Scale of Validity and Reliability]. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi. 2008;9(2):23-33. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kefad/issue/59525/856024>
- Hepner PP. Problem Solving Inventory (PSI): Research Manual. Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press; 1988. (Baskı sayısı eklenmelidir.)
- Şahin N, Şahin NH, Hepner PP. The psychometric properties of the problem solving inventory. Cognitive Therapy and Research. 1993;17(4):379-96. <https://psycnet.apa.org/record/1993-43731-001>
- Güçray SS. Ergenlerde karar verme davranışlarının öz saygı ve problem çözme becerileri algısı ile ilişkisi [The relationship between decision making behaviors and perception of self-esteem and problem solving skills in adolescents]. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2001;8(8):106-21. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/cusobil/issue/4364/59692>
- Ferah D. Kara harp okulu öğrencilerinin problem çözme becerilerinin algılamalarının ve problem çözme yaklaşım biçimlerinin cinsiyet, sınıf, akademik başarı ve liderlik yapma açısından incelenmesi [Yüksek lisans tezi]. Ankara: Hacettepe Üniversitesi; 2000. (Erişim tarihi ve erişim linki eklenmelidir.)
- George D, Mallery M. SPSS For Windows Step By Step: A Simple Guide and Reference, 17.0 Update. 10th ed. Boston: Pearson. 2010.
- Büyükoztürk Ş. Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı: İstatistik, Araştırma Desen SPSS Uygulamaları ve Yorum. 28. Baskı. Ankara: Pegem; 2020.
- Ünlü H. Beden eğitimi öğretmenlerinin yeterlikleri ve sınıf yönetimi davranışları [Doktora tezi]. Ankara: Gazi Üniversitesi; 2008. (Erişim tarihi ve erişim linki eklenmelidir.)
- Yılmaz N, Akgün G, Öztürk M. The investigation of game and physical activities lesson attitude and teacher self-efficacy beliefs of class teachers and physical education teachers. Research in Sports Science. 2020;10(1):7-14. <https://www.rissjournal.org/en/the-investigation-of-game-and-physical-activities-lesson-attitude-and-teacher-self-efficacy-beliefs-of-class-teachers-and-physical-education-teachers-13237>
- Mirzeoğlu AD, Aktaş I, Boşnak M. Beden eğitimi öğretmeni, öğretmen aday ve beden eğitimi ve spor yükseköğretiminde görev yapan öğretim elemanlarının mesleki yeterlik duygusunun karşılaştırılması [The comparison of teacher efficacy among physical education teacher, pre-service teacher and instructors at school of physical education and sport]. Spor Bilimleri Dergisi. 2007;18(3):109-25. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sbd/issue/16398/171445>

-
28. Heppner PP, Witty TE, Dixon WA. Problem-solving appraisal and human adjustment: a review of 20 years of research using the Problem Solving Inventory. *The Counseling Psychologist*. 2004;32(3):344-428. <https://doi.org/10.1177/0011000003262793>
 29. Bağçeci B, Kinay İ. Öğretmenlerin problem çözme becerilerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi [Investigation of teachers' problem solving skills according to some variables]. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. 2013;12(44):335-47. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/esosder/issue/6158/82777>
 30. Altunçekiç A, Yaman S, Koray Ö. Öğretmen adaylarının öz-yeterlik inanç düzeyleri ve problem çözme becerileri üzerine bir araştırma (Kastamonu ili örneği) [The research on prospective teachers' self-efficacy belief level and problem solving skills]. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 2005;13(1):93-102. https://scholar.google.com.tr/citations?view_op=view_citation&hl=tr&user=_N043DMAAAAJ&citation_for_view=_N043DMAAAAJ:UeHWp8X0CEIC
 31. Stephanou G, Oikonomou A. Teacher emotions in primary and secondary education: effects of self-efficacy and collective-efficacy, and problem-solving appraisal as a moderating mechanism. *Psychology*. 2018;9(4):820-75. <https://www.scirp.org/journal/paperinformation?paperid=84334>
 32. Yenice N. Öğretmen adaylarının öz-yeterlik düzeyleri ile problem çözme becerilerinin incelenmesi [Investigating the self-efficacy and problem solving skills of pre-service teachers]. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. 2012;11(39):36-58. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/esosder/issue/6153/82657>
 33. Klassen RM, Chiu MM. Effects on teachers' self-efficacy and job satisfaction: teacher gender, years of experience, and job stress. *Journal of Educational Psychology*. 2010;102(3):741-56. <https://doi.org/10.1037/a0019237>
 34. Viel-Ruma K, Houchins DE, Jolivette K, Benson G. Efficacy beliefs and instructional practices of in-service teachers of students with emotional/behavioral disorders. *Behavioral Disorders*. 2010;35(4):364-77. (Erişim linki eklenmelidir.)
 35. Cansoy R, Türkoglu ME. Examining the relationship between pre-service teachers' critical thinking disposition, problem solving skills and teacher self-efficacy. *International Education Studies*. 2017;10(6):23-35. <https://doi.org/10.5539/ies.v10n6p23>